

Royna havmyllur aftur

Størsta havvindmylluslagið hjá Vestas hevur leingi havt trupulleikar við gearkassanum, men um viðrar verða umvælingarnar av hundrað skaddum gearkassum í tveimum bretska havmylluparkum skjótt lidnar, skrivur Jyllands-Posten. Trupulleikarnar hjá Vestas hevur kappingarneytin, Siemens Wind Power útnyttað til at fáa fótin inn um hjá Dong Energi, sum er heimsins størsti brúkarar av vindmyllum. Men nú trupulleikarnir við gearkassunum eru loystir, kann Vestas aftur taka kappingina upp.

Ávirkar ikki rentuna

Hóast figgjarligar brotasjógvar í kjalarvørinum av bústaðarlánnum til vánaligar gjalddarar á amerikanska marknaðinum, so vísa seinastu rentuhagtølini frá Nationalbankanum, at tað ikki hevur ávirkað donsku bankarentuna nakað av týðningi. Gamani hækkaði trýggjar mánaðar Cibor-rentan (eisini nevnd interbankarentan) í byrjanini av august frá 4,40% upp í 4,485, sigur Nordea Bank. Hetta er tó ikki ein beinleiðis avleiðing av støðuni á amerikanska bústaðarmarknaðinum, skrivur Børsen á heimasíðu síni.

Alt fleiri fara av knóranum

Talið á fyrítøkum, sum fara av knóranum í Føroyum, er alsamt vaksandi. Tað vísa tøl frá Skráseting Føroya. Hetta er sama gongd sum eisini vísir seg í Danmark

TROTABÚGV

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Hagtøl hjá Skráseting Føroya vísa, at gongdin fyri strikað feløg er vaksandi. Frá at 57 feløg vórðu strikað í 2000, er talið fyri 2006 vaksið til meiri enn tað tvífalda, 122.

Nú skulu hesi tøl sjálvandi takast við einum ávísam fyrivarni, tí ikki øll feløg, sum verða strikað, eru farin av knóranum. Men lítið man kortini vera at ivast í, at størsti parturin verður strikaður av hesi orsök.

Gongdin í Danmark er hin sama, og tað fær fleiri serfrøðingar at rópa varskoð. Mongu konkursirnir tyk-

jast gjølla at hanga saman við vaksandi upphæddunum, sum fyrítøkurnar hava útistandandi hjá kundunum.

Sambært donskum tíðarritum hava 30% fleiri fyrítøkur snarað lykilin um í august í ár, sammett við sama mánað í fjør. Samstundis verður víst á, at danskar fyrítøkur hava heilar 30 milliardir krónur útistandandi hjá kundum sínum.

Í Føroyum er tendensurin hin sami. Seinastu hagtølini frá Hagstovu Føroya, sum enn bert eru tøk fram til 2003, vísa, at talið á útistandandi er javnt vaksandi, og er fyri hetta árið 2,6 milliardir móti 1,3 milliardum í 1998.

Mugu táttu í

Tað er innheitingarfyrítøkan Intrum Føroyar, sum hevur savnað hagtølini í hesi greinini. Sama fyrítøka hevði fyri stuttum temadag, har eitt nú gjaldsmynstrið fyri Føroyar sammett við onnur lond var útgreinað. Tann kanningin vísti, at føroyingar eru ringastu gjaldararnir í Norðurlondum.

- Tað eru serliga smærri fyrítøkurnar, sum eru sárbarar móttvegis ovurbjartskygni, og tí kann tað hava sera óhepnarringvirkningar, um til dømis ein størri fyrítøka ella eitt størri afturvendandi tiltak fer av knóranum, vísir stjórin í Intrum, Jákup Jensen á.

Tað er vandi í allari vælferð, sigur orðatakið, og tað er líkt til, at hetta er ógvuliga satt júst í løtuni. Tí hóast nettosølan veksur, so veksur hon langt frá so skjótt sum útistandandi og stuttfreistaða skuldin, og hetta hevur náttúrliga eitt versnandi gjaldføri við sær.

Tí er umráðandi hjá føroyskum fyrítøkum at ansa sær og fáa skil á útistandandi, sigur Jákup Jensen frá Intrum Føroyar.

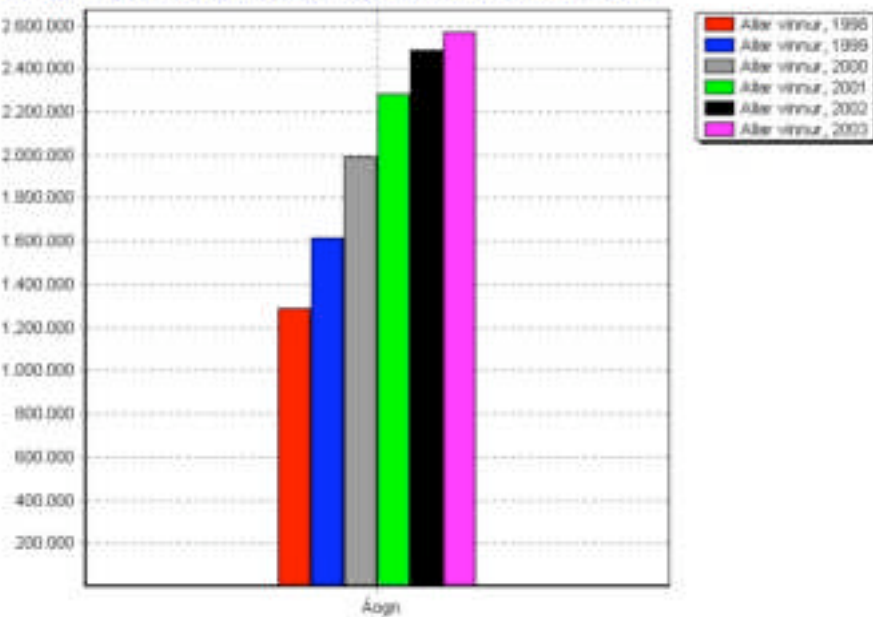
Áogn:

Figgjarstøða í 1.000 kr. skift á kontur, høvuðsvinnur og ár

Allar vinnur

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Áogn	1.289.553	1.617.290	1.990.084	2.284.688	2.488.115	2.570.934

Figgjarstøða í 1.000 kr. skift á kontur, høvuðsvinnur og ár

Grafurin vísir vaksandi útistandandi hjá føroyskum fyrítøkum seinastu árin. Hetta er ein av størstu orsøkum til, at alsamt fleiri fyrítøkir fara á heysin

61 milliardir í váða

Altjóða kredittkreppan merkir nú, at Danske Bank hevur verið noyddur at útgjalda 14 milliardir krónur í trekki á serligar kassakredittir, sum bankin ikki hevði roknað við skuldi trekkjast uppá

BANKAVIRKSEMI

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Danske Bank hevur játtað einum serligum bólki av íleggingarfeløgum kassakredittir fyri 61 milliardir

krónur. Men nú flýggja íleggjarar frá hesum íleggingarfeløgum av ótta fyri stórum tapum, orsakað av kreppuni á amerikanska bústaðarmarknaðinum.

Bankin hevur, umvegis eitt serligt slag av kassakredittum, átekið sær, at lána heilt upp til 61 milliardir krónur til eina røð av serligum íleggingarfeløgum. Hetta er munandi meiri enn higartil metta kreditteksponeringin á millum 19,1 og 47 milliardir krónur.

Sambært bankanum sjálvum eru longu nú útgoldnar 14 milliardir krónur til kredittirnar, sum tað vanliga ongantíð verður trekt uppá. Altjóða íleggingarbankin, Morgan Stanley,

metir, at Danske Bank í ringasta føri kann missa upp til 10% av lánta peninginum, um ikki aktivini vaksa í virði aftur.

Kredittkreppan, sum hevur ment seg síðani august mánað, eftir at amerikanski bústaðarmarknaðurin var um at falla saman, hevur avdúkað, at Danske Bank hevur verið ógvuliga aktivur innan figging av serligum íleggingarfeløgum, nevnd »conduits«, og serligar íleggingareindir (SIV'ir). Hetta er nýtt fyri íleggjarar og analytikarar, og tað vísir seg nú, at handlað er í nógv størri mun enn higartil hildið, skrivur danska blaðið Børsen.

Kreppan á amerikanska bústaðarmarknaðinum hevur ført við sær, at Danske Bank hevur fingið 61 milliardir í klemmu